

Seat No. : _____

MH-106

March-2018

B.Com., Sem.-I

**CC-101 : Economics
(Principles of Economics-1)
(New Course)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. ઘટતા સીમાંત તૃષ્ટિગુણનો નિયમ મર્યાદાઓ સહિત સમજાવો. 14

અથવા

સમતૃપ્તિ વકરેખા એટલે શું ? સમતૃપ્તિ વકરેખાના લક્ષણો સમજાવો.

2. તકરેખા અને તટસ્થરેખાની મદદથી ગ્રાહકની સમતુલા સમજાવો. 14

અથવા

- (A) ગ્રાહકની સમતુલાની શરતો સમજાવો. 7

- (B) બજેટ રેખાનો ખ્યાલ સમજાવો. 7

3. માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતા એટલે શું ? માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાને અસર કરતાં પરિબલોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

- (A) માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાના પ્રકાર આકૃતિની મદદથી સમજાવો. 7

- (B) માંગની આવકસાપેક્ષતાનો ખ્યાલ સમજાવો. 7

4. પરિવર્તનશીલ સાધનપ્રમાણનો નિયમ આકૃતિની મદદથી સમજાવો. 14

અથવા

- (A) ઉત્પાદનનો ખ્યાલ સમજાવો. 7

- (B) ટૂંકા અને લાંબાગાળાના ઉત્પાદન વિધેય સમજાવો. 7

(1) ક્રિમત અને માંગ વચ્ચે કેવો સંબંધ છે ?

(A) ધન	(B) વ્યસ્ત
(C) X ધરીને સમાંતર	(D) Y ધરીને સમાંતર

(2) સીમાંત એકમ એટલે _____

(A) પહેલો એકમ	(B) છેલ્લો એકમ
(C) કોઈપણ એકમ	(D) વધારાનો એકમ

(3) તકરેખાનું વૈકલ્પિક નામ શું છે ?

(A) વપરાશ રેખા	(B) ઉપભોગ રેખા
(C) તટસ્થ રેખા	(D) ક્રિમત રેખા

(4) તટસ્થરેખાની મદદથી માંગના નિયમની સમજૂતી આપનાર અર્થશાસ્ત્રી

(A) માર્શલ	(B) હિક્સ
(C) રોબર્ટસન	(D) સેમ્યુલસન

(5) નીચેનામાંથી કઈ સ્થિતિમાં ગ્રાહકની સમતુલા પ્રાપ્ત થાય છે ?

- (A) ક્રિમત > સીમાંત તુષ્ટિગુણ
 (B) ક્રિમત < સીમાંત તુષ્ટિગુણ
 (C) ક્રિમત = સીમાંત તુષ્ટિગુણ
 (D) કોઈપણ સ્થિતિમાં

(6) બજેટ રેખા શું દર્શાવે છે ?

- (A) ગ્રાહકની ખરીદીની શક્તિ
 (B) ગ્રાહકની ખરીદીની આવડત
 (C) ગ્રાહકની ખર્ચવાપાત્ર આવક
 (D) ક્રિમત

- (7) ગિફ્ટ વસ્તુ માટે કિંમત અસર કેવી હોઈ શકે ?
- (A) ધન (B) ઋણ
(C) શૂન્ય (D) સ્થિર
- (8) પ્રો. માર્શલ કઈ વસ્તુની માંગને સમજાવી શક્યા નથી ?
- (A) સામાન્ય વસ્તુ (B) હલકા પ્રકારની વસ્તુ
(C) મોજશોખની વસ્તુ (D) જરૂરિયાતની વસ્તુ
- (9) મોજશોખની વસ્તુ માટેની માંગ _____ હોય છે.
- (A) મૂલ્યસાપેક્ષ (B) મૂલ્યઅનપેક્ષ
(C) એકમ બરાબર (D) શૂન્ય
- (10) વસ્તુઓની કઈ જોડ અવેજી વસ્તુઓનું ઉદાહરણ છે ?
- (A) ચા અને ખાંડ (B) ચા અને કોફી
(C) ચા અને ટેબલ (D) શર્ટ અને પેન્ટ
- (11) કિંમત 22% વધે અને માંગ 25% ઘટે તો માંગ
- (A) મૂલ્યસાપેક્ષ છે. (B) મૂલ્યઅનપેક્ષ છે.
(C) એકમ બરાબર છે. (D) શૂન્ય
- (12) ઉત્પાદન એટલે _____ સર્જન.
- (A) વસ્તુ (B) સેવા
(C) નાણાં (D) તુષ્ટિગુણ

(13) ઉત્પાદન વિધેય કયા પરિબલો વચ્ચેનો સંબંધ દર્શાવે છે ?

- (A) ઉત્પાદન અને વેચાણ
- (B) ઉત્પાદન અને ખરીદી
- (C) ઉત્પાદન અને ઉત્પાદનનાં સાધનો
- (D) વેચાણ અને ખરીદી

(14) ઉત્પાદનના કયા તબક્કામાં સીમાંત ઉત્પાદન નકારાત્મક બને, પરંતુ સરેરાશ ઉત્પાદન હકારાત્મક હોય છે.

- (A) કુલ ઉત્પાદન
 - (B) સીમાંત ઉત્પાદન
 - (C) સરેરાશ ઉત્પાદન
 - (D) ઉપરના બધા
-

Seat No. : _____

MH-106

March-2018

B.Com., Sem.-I

**CC-101 : Economics
(Principles of Economics-1)
(New Course)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. Explain the theory of diminishing marginal utility with its limitations. **14**

OR

What is indifference curve ? Explain the Characteristics of indifference curve.

2. Explain the consumer's equilibrium with the help of Budget line and indifference curve. **14**

OR

(A) Explain the Consumer's Equilibrium Terms. **7**

(B) Explain the concept of budget line. **7**

3. What is the price elasticity of demand ? Discuss the factors affecting price elasticity of demand. **14**

OR

(A) Explain the types of Price elasticity with the help of diagram. **7**

(B) Explain the concept of income elasticity of demand. **7**

4. Explain with the law of variable proportions with the help of diagram. **14**

OR

(A) Explain the concept of production. **7**

(B) Explain short and long-term production function. **7**

5. Multiple choice question :

14

- (1) What is the relation between price and demand ?
 - (A) Positive
 - (B) Negative
 - (C) parallel to the X axis
 - (D) Parallel to the Y axis
- (2) Marginal unit means _____
 - (A) First unit
 - (B) Last unit
 - (C) Any unit
 - (D) Additional unit
- (3) What is the alternative name of budget line ?
 - (A) Expenditure line
 - (B) Consumption line
 - (C) Indifference curve
 - (D) Price Line
- (4) Name the economist who gave explanation of the law of demand with the help of indifference curve ?
 - (A) Marshall
 - (B) Hicks
 - (C) Robertson
 - (D) Samuelson
- (5) Consumer's equilibrium is at
 - (A) $\text{Price} > \text{Marginal Utility}$
 - (B) $\text{Price} < \text{Marginal Utility}$
 - (C) $\text{Price} = \text{Marginal Utility}$
 - (D) any condition
- (6) What is Budget line ?
 - (A) Possibility of purchase of Consumer
 - (B) Purchase Specialty of Consumer
 - (C) Consumer spendable income
 - (D) Price

- (7) How and why is the price effect in a giffen goods ?
(A) Positive (B) Negative
(C) Zero (D) Constant
- (8) Which type of goods demand has Marshall not been able to explain ?
(A) Normal Goods
(B) Inferior goods
(C) Luxurious good
(D) Necessity goods
- (9) The demand for luxury goods is _____.
(A) Elastic (B) Inelastic
(C) unit elastic (D) zero
- (10) Which of the following pair of goods are substitutes ?
(A) tea and sugar (B) tea and coffee
(C) tea and table (D) shirt and pants
- (11) If price is increase 22% and demand decreases 25% than demand is
(A) Elastic (B) Inelastic
(C) unit elastic (D) zero
- (12) Production means creation of
(A) Goods (B) Service
(C) Money (D) Utility

(13) Relationship between which factors are shown by production function ?

- (A) Production and sale
- (B) Production and Purchase
- (C) Production and Factor of production
- (D) Sales and Purchase.

(14) In which stage of production marginal production is negative, but average production is positive.

- (A) Total Production
 - (B) Marginal production
 - (C) Average production
 - (D) All of the above
-

Seat No. : _____

MH-106

March-2018

B.Com., Sem.-I

CC-101 : Economics

**(Fundamentals of Business Economics-1)
(Old Course)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) માર્શલે આપેલ અર્થશાસ્ત્રની કલ્યાણને લગતી વ્યાખ્યા-મર્યાદાઓ સહિત સમજાવો. 6
- અથવા**
- સેમ્યુલસને આપેલ અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા સમજાવો.
- (b) ગ્રાહકના અધિક સંતોષનો ખ્યાલ સમજાવો. 4
- અથવા**
- મૂલ્ય અને કિંમતનો ખ્યાલ સમજાવો.
- (c) માંગના વિવિધ પ્રકાર સમજાવો. 4
- અથવા**
- તુષ્ટિગુણનો ખ્યાલ સમજાવો.
2. (a) માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાનો ખ્યાલ સમજાવી, તેને અસર કરતાં પરિબલો સમજાવો. 6
- અથવા**
- માંગ એટલે શું ? માંગને નક્કી કરતાં પરિબલોની ચર્ચા કરો.
- (b) માંગનો નિયમ આકૃતિ સહિત સમજાવો. 4
- અથવા**
- માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાનાં પ્રકાર સમજાવો.
- (c) ગ્રાહકની વપરાશી વસ્તુની માંગ અને ઉત્પાદકીય વસ્તુની માંગનો તફાવત સમજાવો. 4
- અથવા**
- હલકી વસ્તુ (Inferior goods) નો ખ્યાલ સમજાવો.

3. (a) સમ ઉત્પાદન રેખાનો અર્થ આપી, સમ ઉત્પાદન રેખાના લક્ષણો સમજાવો. 6
- અથવા**
- સરેરાશખર્ચ અને સીમાંતખર્ચનો ખ્યાલ સમજાવી, સરેરાશખર્ચ અને સીમાંતખર્ચ વચ્ચેનો સંબંધ (તફાવત) સમજાવો.
- (b) વૈકલ્પિકખર્ચનો ખ્યાલ સમજાવો. 4
- અથવા**
- સરેરાશ આવક અને સીમાંત આવકનો ખ્યાલ સમજાવો.
- (c) સ્થિર ખર્ચ અને અસ્થિર ખર્ચનો ખ્યાલ સમજાવો. 4
- અથવા**
- ઉત્પાદન શક્યતા રેખાનો ખ્યાલ સમજાવો.
4. (a) પૂર્ણહરીફાઈ એટલે શું? પૂર્ણહરીફાઈના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 6
- અથવા**
- કિંમત ભેદભાવ એટલે શું? તે ક્યારે શક્ય બને સમજાવો.
- (b) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 4
- અથવા**
- ખાયાવાળી માંગરેખાનો ખ્યાલ સમજાવો.
- (c) વેચાણખર્ચનો ખ્યાલ સમજાવો. 4
- અથવા**
- ઈજારાનો ખ્યાલ સમજાવી, ઈજારાના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
5. સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો : 14
- (1) કલ્યાણને લગતી અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા કયા અર્થશાસ્ત્રીએ આપી છે ?
- (A) એડમ સ્મિથ (B) રોબિંસ
(C) માર્શલ (D) સેમ્યુલસન
- (2) જો માંગ સંપૂર્ણ મૂલ્યસાપેક્ષ હોય તો $e =$ ____ ?
- (A) > 1 (B) < 1
(C) 0 (D) 8

- (3) કિંમત અને માંગ વચ્ચે _____ સંબંધ છે.
- (A) સીધો (B) ઉલટો/વ્યસ્ત
(C) સાપેક્ષ (D) એકપણ નહિ
- (4) અર્થશાસ્ત્રમાં કઈ માંગના અભ્યાસનું મહત્ત્વ છે ?
- (A) વ્યક્તિગત માંગ (B) બજાર માંગ
(C) મૂલ્યસાપેક્ષ માંગ (D) બધી જ
- (5) સામાન્ય રીતે સરેરાશ ખર્ચની રેખા _____ આકારની હોય છે.
- (A) U (B) V
(C) Z (D) X
- (6) કયા સમયગાળામાં બધા ખર્ચ અસ્થિર ખર્ચ હોય છે ?
- (A) મધ્યમગાળામાં (B) ટૂંકાગાળામાં
(C) લાંબાગાળામાં (D) બધા જ સમયગાળામાં
- (7) કુલ ખર્ચ / ઉત્પાદનના એકમો = _____
- (A) સીમાંત ખર્ચ (B) સરેરાશ ખર્ચ
(C) સ્થિર ખર્ચ (D) વૈકલ્પિક ખર્ચ
- (8) સીમાંત ખર્ચ એટલે શું ?
- (A) ઉત્પાદનના પ્રથમ એકમનું ખર્ચ
(B) ઉત્પાદનના છેલ્લા એકમનું ખર્ચ
(C) ઉત્પાદનના વધારાના એકમનું ખર્ચ
(D) ઉત્પાદનના વચ્ચેના એકમનું ખર્ચ

- (9) કયા બજારમાં પેઢી કિંમત નિર્ધારક તરીકે વર્તે છે ?
- (A) ઈજારો (B) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈ
- (C) પૂર્ણહરીફાઈ (D) અલ્પહસ્તક ઈજારો
- (10) ઉત્પાદન વિધેય કોની વચ્ચેનો વિધેયાત્મક સંબંધ દર્શાવે છે ?
- (A) માંગ અને પુરવઠો (B) આવક અને ખર્ચ
- (C) ઈનપુટ અને આઉટપુટ (D) NIL (નીલ)
- (11) સીમાંત આવક એટલે _____ એકમની આવક.
- (A) પ્રથમ (B) દ્વિતીય
- (C) છેલ્લા (D) વધારાના
- (12) ઉત્પાદન શક્યતા રેખા એટલે _____.
- (A) વેચાણ રેખા (B) રૂપાંતર રેખા
- (C) પુરવઠા રેખા (D) ખર્ચ રેખા
- (13) કયા બજારમાં કિંમત ભેદભાવ શક્ય નથી ?
- (A) અલ્પહસ્તક ઈજારો (B) ઈજારો
- (C) પૂર્ણહરીફાઈ (D) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈ
- (14) ખાંચાવાળી માંગરેખા કયા પ્રકારના બજારમાં હોય છે ?
- (A) પૂર્ણહરીફાઈ (B) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈ
- (C) ઈજારો (D) અલ્પહસ્તક ઈજારો
-

Seat No. : _____

MH-106

March-2018

B.Com., Sem.-I

CC-101 : Economics

**(Fundamentals of Business Economics-1)
(Old Course)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Explain Marshall's welfare oriented definition and its limitations. **6**

OR

Explain Samuelson definition of economics.

- (b) Explain the concept of consumer surplus. **4**

OR

Explain the Concept of Value and Price.

- (c) Explain briefly the types of demand. **4**

OR

Explain the concept of Utility.

2. (a) Explain concept of price elasticity of demand. Explain the factor affecting elasticity of demand. **6**

OR

What is demand ? Explain the determinants of demand.

- (b) Explain law of demand with diagram. **4**

OR

Explain the Types of price elasticity of demand.

- (c) State the difference between demand for Consumers' good and Producer's good. **4**

OR

Explain the concept of Inferior goods.

3. (a) What is Iso-quant curve ? Explain characteristic of Iso-quant curve. 6
- OR**
- Clarify the concept of Average Cost and Marginal Cost. Discuss the relationship between AC and MC with diagram.
- (b) Explain the concept of Opportunity Cost. 4
- OR**
- Describe the concept of Average Revenue and Marginal Revenue.
- (c) Explain the concept of Fixed Cost and Variable Cost. 4
- OR**
- Explain the concept of Production Possibility Curve.
4. (a) What is Perfect Competition ? Explain characteristic of Perfect Competition. 6
- OR**
- What is Price Discrimination ? When it is possible ?
- (b) Explain characteristic of Monopolistic Competition. 4
- OR**
- Explain the concept of Kinked demand Curve.
- (c) Explain the concept of Selling Cost. 4
- OR**
- What is Monopoly ? Explain characteristic of Monopoly.
5. Choose the appropriate answer from the option given under : 14
- (1) _____ economist has given the definition of economics related to Welfare .
- (A) Adam Smith (B) Robbins
- (C) Marshall (D) Samuelson
- (2) In case of perfectly elastic demand, $e = \underline{\hspace{1cm}} ?$
- (A) > 1 (B) < 1
- (C) 0 (D) 8

- (3) _____ relation between Price and Demand.
- (A) Direct (B) Inverse
(C) Relative (D) None of these
- (4) In study of economics _____ demand is important.
- (A) Individual demand (B) Market demand
(C) Elastic demand (D) All of these
- (5) Normally Average cost curve has _____ Shape.
- (A) U (B) V
(C) Z (D) X
- (6) In which case all costs are variable ?
- (A) Medium Term (B) Short run
(C) Long run (D) In all time period
- (7) $TC / N =$ _____
- (A) Marginal Cost (B) Average Cost
(C) Fixed Cost (D) Opportunity Cost
- (8) What is Marginal Cost ?
- (A) Cost of the first Unit of output
(B) Cost of the Last Unit of output
(C) Cost of the additional Unit of output
(D) Cost of the middle Unit of output

- (9) In which market does the Firm act as Price Maker ?
- (A) Monopoly (B) Monopolistic Competition
(C) Perfect competition (D) Oligopoly
- (10) Production function shows functional relationship between
- (A) Demand and Supply (B) Income and Expenditure
(C) Input and Output (D) NIL
- (11) Marginal revenue means Revenue of _____ Unit.
- (A) First (B) Second
(C) Last (D) Additional
- (12) Production Possibility Curve means _____.
- (A) Sales Curve (B) Transformation Curve
(C) Supply Curve (D) Cost Curve
- (13) In which market price discrimination is not possible.
- (A) Oligopoly (B) Monopoly
(C) Perfect competition (D) Monopolistic competition
- (14) In which type of market, kinked demand curve is exist ?
- (A) Perfect competition (B) Monopolistic Competition
(C) Monopoly (D) Oligopoly
-